

LAW AND TREATMENT OF PRISONERS OF WAR IN THE PRACTICE
OF THAILAND

MR.Chaturont Wannuan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws

Department of Law
Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-579-411-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

กฎหมายและการปฏิบัติต่อเซลยศึกของประเทศไทย

โดย

นาย จาตุรนต์ วรรณวล

ภาควิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ วิทิศ มันทากรณ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ทาวร วิชราภัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชาญวิทย์ ยอดมณี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ วิทิศ มันทากรณ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ พลเอก สนั่น เสวตเสรณี)

..... กรรมการ
(อาจารย์ พันเอก เชษฐพจน์ หงศรี)

..... กรรมการ
(อาจารย์ พันเอก พิเชิด ปล้องอัสวาร)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. วิสูตร ตูยานนท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร บัจจุสานนท์)

จารุณต์ วรรณวล : กฎหมายและการปฏิบัติต่อเชลยศึกของประเทศไทย (LAW AND TREATMENT OF PRISONERS OF WAR IN THE PRACTICE OF THAILAND.) อ.ที่ปรึกษา : รศ.วิวิท มันทารณ, 216 หน้า. ISBN 974-579-411-2

หลักการปฏิบัติต่อเชลยศึกเป็นเรื่องที่สังกัดอยู่ในกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ หลักดังกล่าวได้มีวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลง เพื่อก่อให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพความขัดแย้งใน าระหว่างประเทศในแต่ละยุคสมัย สำหรับประเทศไทยแม้ว่าจะได้มีหลักเกณฑ์ของตนเพื่อใช้เป็น แนวปฏิบัติต่อเชลยศึกมาตั้งแต่สมัยโบราณ ตลอดจนได้มีการยอมรับหลักเกณฑ์ดังกล่าวในระดับ ระหว่างประเทศ กล่าวคือ การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาเจนีวาอันเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเชลยศึก ค.ศ. 1929 และ ค.ศ. 1949 ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตามในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักกฎหมายมนุษยธรรม ระหว่างประเทศแนวใหม่ อันได้แก่ปฏิญญาในพิธีสารที่ 1 ค.ศ. 1977 (พิธีสารเพิ่มเติมอนุสัญญา เจนีวา ลงวันที่ 12 สิงหาคม 1977 เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ประสบภัย ขอพิฆาตระหว่างประเทศ ที่โซอาบุซ) ปรากฏว่า ประเทศไทยยังมีมติให้การยอมรับโดยการเข้าเป็นภาคี ดังนั้นจึงเกิดปัญหา ขึ้นมาว่า ประเทศไทยควรตัดสินใจเข้าเป็นภาคีพิธีสารฉบับดังกล่าวหรือไม่ และหากปรากฏว่า เกิดสถานการณ์ความขัดแย้งดังกล่าวอันเกี่ยวข้องกับประเทศไทย ประเทศไทยจะให้ความสำคัญกับการ อยางไรในอันที่จะปฏิบัติต่อเชลยศึก ประเด็นปัญหาดังกล่าวแม้ว่าจะเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ แต่ ปรากฏว่าไม่ใคร่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร ค่ายเหตุสุดกัดังกล่าว จึงเป็นเหตุจูงใจให้เขียนเลือกทำ วิทยานิพนธ์ตามหัวข้อนี้ เพื่อที่จะกำหนดแนวทาง ท้าที่ และบทบาทของประเทศไทยในเรื่องหลัก เกณฑ์การปฏิบัติต่อเชลยศึกแนวใหม่ ดังโคระบุไว้ในพิธีสารฉบับที่ 1 ค.ศ. 1977 ต่อไป

สำหรับวิธีการค้นคว้านั้น มุ่งไปในแนวศึกษาหลักเกณฑ์การปฏิบัติต่อเชลยศึกทั้งในระดับ ระหว่างประเทศ และในส่วนของประเทศไทยเอง ตลอดจนการวิเคราะห์ถึงเหตุผลต่าง ๆ ของ ประเทศไทยในการตัดสินใจเข้าเป็นภาคีพิธีสารฉบับที่ 1 ทั้งนี้เพื่อที่จะได้เป็นแนวทางสำหรับ ประเทศไทย โดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของทุกฝ่าย ในการตัดสินใจเข้าร่วมเป็นภาคีขอตกลง ระหว่างประเทศดังกล่าว และการตรากฎหมาย หรือกำหนดหลักปฏิบัติต่อเชลยศึกเพิ่มเติม เพื่อเป็น แนวทางในการดำเนินการ อันจะนำมาซึ่งประโยชน์สูงสุดในการชำระไว้ซึ่งหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย มนุษยธรรม เพื่อประโยชน์แห่งความเป็นธรรมสำหรับผู้เกี่ยวข้องของทุกฝ่าย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

CHATURONT WANNUAN : LAW AND TREATMENT OF PRISONERS OF WAR IN THE PRACTICE OF THAILAND. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. VITIT MUNTARBHORN. 216 PP.

The Law on prisoners of War (POWs) is closely linked to International Humanitarian Law. Internationally, this law has been improved in order to be adapted to new types of conflicts. In Thailand, we have our own principles on POWs, evident from the laws of the past and the ratification of Geneva Conventions 1929 1949 respectively. However, on the new trend of International Humanitarian Law, namely, Protocol Additional To The GENEVA Conventions of 12 August 1949 and Relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts (Protocol I), Thailand has not acceded to this Treaty. Thus, the problems that may arise include :

1. Should Thailand become a party to Protocol I ?
2. In the case of conflicts arising, what are the rules governing the treatment of POWs ?

These issues are important but they have not received sufficient attention in Thailand.

These elements have induced the researcher to examine the topic concerned and to scrutinise the trends and orientations of Thailand concerning these issues.

The methodology adopted is directed at studying the laws and practice concerned both in Thailand at the International level, including analysis of Thailand 's perspective on Protocol I. It is aimed at promoting greater understanding of the law on POWs in Thailand and new other legal dimensions.

It should also help national authorities dealing with these issues to consider the possibility of acceding to international instrument in question, and reform or supplement local laws in practice. In this way, it will lead to the greater respect for humanitarian principles to ensure greater justice for all concerned.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ
รองศาสตราจารย์ วิฑิต มั่นตาภรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้
คำแนะนำ คำปรึกษา และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด และได้สละ
เวลาอันมีค่าในการตรวจอ่านวิทยานิพนธ์นี้ให้ถึงฉบับ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ
รองศาสตราจารย์ วิฑิต มั่นตาภรณ์ มา ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอาจารย์พลเอกสนั่น เสวตเศรณี อาจารย์
พันเอกเชษฐพจนต์ คงศรี อาจารย์พันเอกพิชิต ปล้องอิสวร อาจารย์ดร. วิสูตร
ควยานนท์ รองศาสตราจารย์ดร. ชุมพร บัจจุสานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญวิทย์
ยอดมณี. ซึ่งท่านกรุณามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์นี้ อดทนนอกจากนี้ทุกท่านได้กรุณา
ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ และกรุณาตอบปัญหาข้อซักถาม
ต่าง ๆ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือทางด้านเอกสารที่หายาก และเป็นประโยชน์ใน
การทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างมาก

ที่ละวันเสียมิได้คือ ผู้เขียนกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และพี่น้อง
ทุกคนที่ส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ผู้เขียนเสมอมาจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา

ถ้าหากวิทยานิพนธ์นี้มีประโยชน์และคุณค่าทางการศึกษาอยู่บ้าง ผู้เขียน
ขอกราบเป็นกตเวทิตาคุณแก่บิดา มารดา คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้อบรม
เลี้ยงดู ให้ความรู้ ความเมตตากรุณา แต่ถ้าหากวิทยานิพนธ์นี้มีความบกพร่องประการ
ใด ผู้เขียนขอน้อมรับความผิดไว้แต่เพียงผู้เดียว

จาตุรนต์ วรรณวล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
- ความเป็นมาของปัญหา.....	1
- ความสำคัญของปัญหา.....	1
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
- ขอบเขตของการวิจัย.....	2
- วิธีการศึกษาและวิจัย.....	2
- ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	3
2 แนวความคิด กฎหมาย และประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับเชลยศึก ในระดับระหว่างประเทศ.....	4
1. แนวความคิดเกี่ยวกับสงครามในทางกฎหมายระหว่างประเทศ	4
ก. ความหมายของคำว่า "สงคราม".....	4
ข. คำว่า "การสงคราม (War) กับการพิพาทกันด้วยอาวุธ (Armed Conflict)".....	6
ค. การพิพาทกันด้วยอาวุธตามอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ. 1949..	8
2. ที่มา (sources) ของกฎหมายว่าด้วยการสงคราม (Laws of War).....	9
3. ลักษณะของกฎหมายสงคราม.....	12

สารบัญ (ต่อ)

- วิทยาการแห่งแนวความคิด กฎหมาย และประวัติศาสตร์	
ความเป็นมาเกี่ยวกับเชลยศึก.....	20
ก.กรีก.....	20
ข.โรม.....	23
ค.สงครามครูเสด.....	27
ง.สเปน.....	29
จ.ญี่ปุ่น.....	30
ฉ.อินเดีย.....	30
ช.สงครามเจ้าผู้ครองนคร.....	31
ซ.สงครามเพื่อราชบัลลังก์.....	31
ณ.ดินแดนอื่น ๆ	32
ญ.ช่วงศตวรรษที่ 17 และ 18	33
ด.ช่วงศตวรรษที่ 20	34
- สมัยสงครามโลกครั้งที่ 1	38
- สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2	41
- สมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงปัจจุบัน.....	51
3 ประวัติความเป็นมาของกฎหมาย หลักเกณฑ์ และการปฏิบัติต่อ	
เชลยศึกของประเทศไทย.....	81
1. สมัยโบราณ ถึงสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1	81
ก. สมัยอาณาจักรน่านเจ้า.....	81
ข. สมัยกรุงสุโขทัย.....	84
ค. สมัยอาณาจักรล้านนา.....	90
ง. สมัยกรุงศรีอยุธยา.....	97

สารบัญ (ต่อ)

จ. สมัยกรุงธนบุรี.....	109
ฉ. สมัยกรุงรัตนโกสินทร์.....	112
2. สมัยสงครามโลกครั้งที่ 1 เรื่อยมาจนกระทั่งถึงสมัย ปัจจุบัน.....	118
- สมัยสงครามโลกครั้งที่ 1.....	118
- สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2.....	132
- สมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงปัจจุบัน.....	174
4 ผลกระทบของแนวความคิด และกฎเกณฑ์ใหม่ของหลักกฎหมาย มนุษยธรรมที่มีต่อประเทศไทย.....	189
1. ผลกระทบของพิธีสารที่มีต่อประเทศไทย.....	189
2. ทำติของประเทศไทยต่อพิธีสาร.....	194
3. ข้อพิจารณาในการตัดสินใจเข้าเป็นภาคีพิธีสาร.....	196
5 สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	198
บรรณานุกรม.....	207
ประวัติผู้เขียน.....	216

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย